

УКРАЇНСЬКО-БІЛОРУСЬКІ МОВНІ ВЗАЄМВПЛИВИ НА ТЛІ НОМІНАЦІЇ ТРАДИЦІЙНОЇ
МАТЕРІАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ

У статті порушено проблему українсько-білоруських, зокрема середньополісько-білоруських, мовних взаємовпливів на тлі номінації традиційного поліського одягу. Зауважено, що у середньополіських говірках на позначення багатьох предметів одягу існують номени, які відомі на різних теренах Білорусі, хоча мають відмінки у семантиці, певні фонетичні, словотвірні та граматичні варіанти, зумовлені особливостями білоруської мови.

Розкриття міжмовних лексичних контактів лінгвогеографічними методами значною мірою залежить від глибини вивчення діалектного матеріалу не тільки досліджуваного, але й суміжних говорів. Тому на сучасному етапі розвитку описової діалектології та лінгвогеографії для з'ясування продовження ізоглос в інших діалектних зонах важливе значення має поєднання свідчень лінгвістичної географії та лексикографії. Питання про територію побутування слів і їх значень на матеріалі словників допомагає у вирішенні історії утворення й особливостей розвитку діалектів, їх взаємовідношень, міжмовних контактів тощо. За умов відсутності атласів діалектні словники все частіше використовуються як джерело ареальних досліджень. Проте й у цьому випадку не можна робити остаточних ареалогічних висновків, оскільки тривають діалектні пошуки, що можуть у майбутньому доповнити сьогочасні свідчення щодо міждіалектних контактів, зон функціонування певних явищ. Проблеми українсько-білоруських, зокрема полісько-білоруських, взаємозв'язків та взаємовпливів були в полі зору як українських, так і білоруських учених (див. праці М. Никончука, Т. Назарової, В. Аніченка, П. Стецька, Г. Яшкіна, Т. Янкової та ін.).

Для вивчення зв'язків середньополіського говору з іншими українськими діалектами та з суміжними й віддаленими білоруськими значний інтерес становить народна лексика на позначення одягу та взуття.

Актуальність дослідження українсько-білоруських мовних взаємовпливів на тлі номінації явищ матеріальної культури полягає в тому, що ряд лексем на позначення традиційного одягу та взуття упродовж історичного розвитку зазнають змін як у сфері функціонування, так і у сфері семантики: зникає обрядова роль різних реалій побуту, що призводить до змін у сфері їх номінації; з'являються нові елементи костюма, при цьому відходять у минуле традиційні його компоненти.

Мета нашої розвідки – розкрити на основі номінації традиційної матеріальної культури українсько-білоруські, зокрема середньополісько-білоруські, мовні взаємовпливи.

Інтерпретація середньополіського діалектного матеріалу через призму трьох мов (української, білоруської і російської) показала, що для багатьох понять, пов'язаних з використанням одягу та взуття, у говорах цих мов побутує велика кількість спільних назв, які в різних діалектах мають фонетичні, морфемні відмінності, проте демонструють незаперечний ареальний зв'язок.

У лінгвогеографічному плані аналіз лексики одягу та взуття дозволяє визначити поширення окремих лексем і провести розмежування лексики вузьколокальної та поширеної на значних територіях.

Окрему групу назв становлять лексеми, що об'єднують середньополіський говір з усім східнослов'янським континуумом. За нашими матеріалами, це найбільша група лексем, що виділяється з-поміж різноспрямованих середньополісько-іншодіалектних паралелей. Це зумовлено тим, що такі лексеми переважно праслов'янського походження і відомі також в інших слов'янських мовах. Крім того, варто зазначити, що на підставі опрацювання різних російських та білоруських джерел ми помітили, що ряд саме середньополіських лексем має паралелі в білоруських говірках та значно меншою мірою – в російських, а в інших діалектних континуумах української мови ці лексеми або не зафіксовані, або відомі з іншою семантикою. Про це свідчить, зокрема, наявність і семантика таких лексем:

1) ЛАХМАНИ та її дериватів [точну локалізацію та семантику відзначених лексем див.: Галина Гримашевич. Словник назв одягу та взуття середньополіських і суміжних говірок. – Житомир, 2002. – 184 с.]: укр. волин. *ла́хман* 'довга стара свита' [1: 153], *блр.* *лўхмання*, *лўхмаця* 'лахміття, стара поношена одежа' [2: 79], *лыхманіна* [3: 254], *лыхманіна* 'поношена одяжина' [3: 254], *рос.* *лохманіна* 'старий одяг' [4: XVII: 161], *лахманіна* 'стара поношена хустка чи ковдра' [5: 148], 'ганчірка, шматок матерії', 'старий одяг, стара хустка чи ковдра', 'верхній робочий одяг, сермяга' [4: XVII: 161];

2) ЛАПІТИ та її фонетичних і дериваційних варіантів: *ла́піць* 'латати' [6: 87-88; 3: 246; 7: III: 12], *зала́піць* [6: 61; 3: 177; 7: II: 103], *нала́піць* 'накласти латку' [8: 68], *нала́піты* [9: 12], *ла́піты* [10: 100], *ла́плены* [11: 69], *ла́пліны* [12: II: 622], *рос.* *ла́пить* [5: 148; 4: XVI: 263; 13: II: 237], *зала́пить* [5: 108];

3) КОЗАЧИНА: *поліс.* *козачіна*, *козачіна* 'верхній чоловічий і жіночий одяг з овечого сукна з брижами' [14: 36], *блр.* *козачына* 'верхній чоловічий одяг, свита', 'жіночий верхній одяг, розширений внизу' [7: II: 203], *казачына* 'кожух, пошитий у зборки' [12: II: 361], 'довгий кожух з забором' [15: 147], 'святковий кафтан' [16: 67], *козачэнка* 'жіноча сукня особливого крою: низ широкий, на грудях шнурувалась, рукави короткі або зовсім без рукавів', 'жіночий одяг з домотканого сукна, подібний до пальта, зібраний у талії' [17: 100], *козачына* 'старовинне жіноче плаття', 'старовинний одяг із овчини, бурнус, кожух' [18: 292], розширена семантика слова у говірках російської мови [4: XI: 308-309, 314-315];

4) АРМ'ЯК: *арим'як, арм'як* 'теплий чоловічий верхній одяг з домашнього сукна з овечої вовни' [19: 26], 'кобеняк, довгий з відлогою зимовий одяг з овечого сукна' [14: 16], сх.-поліс. *армійак* 'довгий верхній чоловічий одяг з доморобного сукна з башликом' [20: 35], блр. *армяк, армячók* 'верхній одяг з домашнього сукна' [12: I: 102], 'суконний верхній довгий одяг' [3: 58; 21: 61], *ярмяк* [12: V: 558], *ірмяк* [3: 215; 21: 143-144], *ярмяк* 'бурка' [22: 64], рос. *армяк* 'верхній чоловічий одяг з домотканого сукна' [23: 74], 'верхній чоловічий сукняний одяг, розпашний, без підкладки, з великим коміром' [24: I: 69];

5) БАЛАХОН: блр. *балахón* 'широкий, незграбно пошитий одяг', *балахán* 'арм'як' [12: I: 156], *балахón* 'одяг вільного крою' [15: 44], *былахón* 'широкий верхній одяг від дощу і пилу' [3: 97], рос. *балахón* 'верхній одяг вільного покрою, який одягали літом зверху сорочки, а зимою – на шубу', 'розпашний одяг вище колін' [24: I: 100], *балахáнь* 'старовинний довгий каптан, пальто з товстого сукна', *балахón* 'верхній селянський чоловічий одяг', 'жіночий халат', 'кофта до талії' [4: II: 74-75], *балахón* 'довгий одяг із грубого домотканого полотна чи вовни, який одягався поверх усього одягу для захисту від непогоди', 'короткий одяг у вигляді піджака з домотканої матерії', 'фартух', 'погано, невміло зшитий не за розміром одяг' [23: 101-102], *балахón* 'літній селянський верхній одяг' [13: I: 42];

6) САК та її деривати: поліс. *сак* 'просторий, подібний до піджака зимовий жіночий одяг' [19: 189], зах.-поліс. *сак* 'жіночий одяг' [25: 26], *сáчик* 'короткий верхній жіночий одяг' [26 : 111], волин. *сачók* 'літній жіночий піджак' [1: 215], наддніпр. *сачók* 'кафтан жіночий прямоспинний, чорний з гладкими рукавами', 'короткий жіночий жакет на ваті' [27: 88; 28: 97], блр. *сак* 'жіноче пальто' [3: 399], 'жіночий одяг' [12: IV: 348], 'верхній короткий жіночий одяг' [15: 316; 29: 32], 'короткий жіночий кожух' [30: 71], 'верхній чоловічий одяг з домотканого сукна, пошитий у зборки' [31: 119], *сачók* 'піджак' [32: 91], *сáчык* 'верхній жіночий одяг типу піджака' [6: 142], 'жіноче півпальто' [33: 165], 'верхній короткий жіночий одяг з домотканого сукна' [31: 121], 'коротке жіноче пальто' [17: 200], 'легкий жіночий жакет' [22: 63], *сáчак* 'святковий жіночий піджак' [34: 258], 'сачок плюшевий' [35: 62], 'жіноча курка на ваті чи куделі' [36: 107], 'жакет' [37: 153], *сачák* 'жіночий одяг' [16: 133], *сáчэк, сáчик* 'короткий верхній суконний жіночий одяг' [18: 311], рос. *сак* 'архієрейський одяг' [13: IV: 129];

7) АНДАРАК та ряд її фонетичних варіантів: поліс. *андарák* 'спідниця з вовняної смугастої домотканої тканини, оздоблена різнокольоровим, переважно червоним, тканим орнаментом' [19: 26; 28: 60], *шандарák* 'жіноча спідниця з домашнього пофарбованого сукна' [19: 233], *андарák, ондорák, шандарák* 'саморобна суконна спідниця' [38: к. 91], зах.-поліс. *андарák, ондарák* 'домоткана вовняна спідниця' [25: 24], 'ткана спідниця з кольорових шерстяних ниток' [39: I: 3], наддністр. *ондарák, андарák* 'спідниця із сукна у кільканадцять кольорів' [40: 307], 'зимова вовняна спідниця' [40 : 283], блр. *андарák* 'жіноча коротка жакетка з домотканого сукна' [22: 58], *андарák, андрák, андырák* 'самоткана сукняна спідниця' [3: 53], *ондарák, гондарák, андарák, эндэрák, андэрák* 'спідниця з особливого домотканого сукна', 'спідниця з будь-якої тканини домашнього виробництва' [18: 281], *андарák* 'саморобна сукняна спідниця' [7: I: 28], 'самоткана спідниця з вовни', 'спідниця з бавовни' [15: 33], 'домоткана спідниця, суконна в клітинку' [12: I: 81], *гандарák* 'плаття із домашньої, переважно вовняної тканини' [17: 43], рос. *андарák* 'вид плаття із домашньої, переважно вовняної тканини' [5: 41], 'спідниця з домотканої тканини' [24: I: 65], 'вид селянської домотканої спідниці', 'сарафан', 'жіноче селянське плаття', 'широке жіноче плаття', 'старий зношений жіночий одяг' [4: I: 257-258], *андрák* 'короткий верхній жіночий одяг, жакетка' [4: I: 258] та ін.

Як свідчить зібраний та проаналізований матеріал, говірки Середнього Полісся зберегли багато лексичних рис, що об'єднують український та білоруський діалектні континууми. Це зумовлено тим, що досліджуваний ареал безпосередньо прилягає до білоруської мовної території, що, безумовно, вказує на спільну лексичну давнину й на більші чи менші сліди її в обох діалектних континуумах. Найбільший вплив білоруської мови на українські говірки, за даними лексикої одягу і взуття, простежується на півночі Житомирської області (північні говірки Овруцького, Народицького, Олевського та Коростенського районів). Крім того, овруцько-словечанські говірки мають ряд слів балтійського походження, що об'єднує їх з білоруською мовою чи її говорами. Для зафіксованої групи назв одягу та взуття є надійні відповідники в білоруських говірках.

Наявність однакових за звучанням та семантикою слів у білоруських та середньополіських житомирських говірках дозволяє говорити про глибинність зв'язків двох мовних стихій, які, можливо, мають спільну основу.

Тому виділяємо середньополісько-білоруські паралелі (хоча ряд із цих лексем наявні в західно- і східнополіських та інших українських говірках, але в останніх вони переважно мають видозміни на граматичному рівні):

1) ЛАХІ (мн.): зах.-поліс. *лах'і* [25: 9], *надгорин. лахі* [41: 13], волин. *лахі* 'старий зношений одяг' [42: 161], *лахі* 'лахміття' [26: 91], блр. *лахі* [18: 296], *лаха, лахі* 'стара одежина', 'одежина', 'білизна' [12: II: 633], *лахі* 'старий одяг, який дуже довго носять' [43: 239], *лахі* 'зношений порваний одяг', 'манатки' [44: 210], *лехі* 'рваний одяг, риззя, лахмани' [6: 91], *лаха* 'одежина' [12: II: 633], *лэхі* 'риззя' [12: II: 647], *лахі* 'шмаття, барахло' [45: 35];

2) ШМАТТЯ: блр. *шмáцце* 'риззя' [46: 103], *шмáцце* [21: 227], *шмóцце* 'одяг, особисті речі' [16: 171], *шмáтье* 'латки' [18: 318], *шмáтэ, шмáцье* 'білизна' [17: 262];

3) ТРАПІЇО: *трапйó, трыпйó* 'латки' [18: 315], *тра́пка* 'онуча' [12: V: 117], *трапйó* 'людина, яка носить рваний одяг' [46: 117];

4) ЗАЛАПА: надгорин. *залáпа* [41: 34], рівн. *залáпа* 'латка в одязі, взутті' [47: 64], *залáпа* [7: II : 103]; *пудбівка* 'підкладка в картузі тощо' [19: 177];

5) ОНУЧНИК: поліс. *гонушник*, *онушник* [19: 57], зах.-поліс. *гонучник* 'людина, яка скуповувала ганчір'я' [26: 70], волин. *ганушник* [42: 95], *ганучник* [1: 262], блр. *ганучнік* [48: 33], *онучнік* [7: III: 257], *анучнік* [3: 53; 31: 18; 12: I: 83], *ганучнік* [12: I: 83];

6) ДУШОГРІЙКА: наддніпр. *душоґрійка* 'безрукавка з овечої шкури або на ваті' [49: I: 306], блр. *душаґрэйка* 'безрукавка' [12: II: 110], 'ватівка, коротка одежина' [3: 160], 'тепла безрукавка' [31: 48], 'безрукавка з овчини чи утеплена ватою' [18: 286];

7) ШНУРОВКА: волин. *шнурівка* 'дитяче платтячко з поясом-мотузкою (шнурком) у талії' [42: 175], блр. *шнырówka* 'безрукавка, яка зашнуровується на грудях' [18: 318], 'безрукавка', 'блузка' [17: 263], *шнурóўка* 'нижній одяг без рукавів, який жінки носили поверх кошулі', 'верхній одяг без рукавів до пояса, який жінки носили поверх кошулі' [15: 420-421], 'корсет' [12: V: 490], 'короткий одяг без рукавів, жіноча камізелька' [3: 499], 'теплий жіночий одяг без рукавів' [31: 181];

8) ПІДТОЧКА: укр. *підтэчка*, *підтічка* 'поділ у жіночій сорочці, вишитий каймою', 'поділ у сорочці (у нижній частині) з грубого полотна' [28: 52], блр. *пóдтачка* 'нижня частина жіночої сорочки, яка шиється з іншого, грубшого матеріалу' [3: 334; 31: 105-106; 18: 306], *пóттачка* [43: 240; 31: 105-106], *пiттóчка* [18: 306], *пoттыка* [12: IV: 57], *пóдтычка* [15: 271], *падтóчка*, *паттóчка* 'сорочка, у якій пришитий поділ з грубого полотна' [12: III: 321];

9) ГОЛОПЛІЧКА: поліс. *галаплэчка* 'жіноча сорочка без плечок, на тонких бретельках' [19: 52], блр. *голоплéчка* 'сорочка' [15: 80], *галаплéчка* 'чоловіча сорочка зі складочками біля коміра' [31: 37], *гылаплéчка* 'кошуля з підбивкою' [3: 144] та ін.

Отже, ряд лексем на позначення елементів традиційного поліського костюма мають відповідники у суміжних та віддалених білоруських говірках. Варто зазначити, що ряд номенів мають відмінності на фонетичному та граматичному рівнях, хоча семантично вони споріднені. Тут представлена лише незначна кількість лексем, хоча в тематичній групі лексики одягу та взуття їх набагато більше.

Проаналізований матеріал дозволяє зробити такі висновки:

1) українсько-білоруські мовні зв'язки характеризуються старожитньою стійкою традицією, що зумовлено належністю цієї території до колишньої балто-слов'янської єдності, прослідки якої виразно виступають і на лексичному рівні дослідження цієї території, оскільки в тематичній групі лексики одягу наявна певна кількість давніх лексем, які мають балтійське походження;

2) найбільшу кількість середньополісько-білоруських лексичних ізоглос утворюють слова, що належать правобережнополіським говіркам і всьому ареалу білоруської мови, хоча виділяються й такі, які відомі тільки в говірках українського та білоруського Полісся;

3) говірки Середнього Полісся (зокрема говірки поліських районів Житомирської області) зберегли чимало лексичних рис, відсутніх у південних діалектних групах української мови і наявних у говірках білоруських;

4) найбільше білоруський вплив позначений на тих українських говірках, які безпосередньо межують з територією Білорусі (Овруцький, Народицький райони), хоча із них він поширився далі на південь (Коростенський та Олевський райони);

5) наявність локальних утворень у говірках, які безпосередньо контактують з білоруськими, можливо, співвідноситься з давнім діалектним членуванням деревлянсько-дреговицького масиву [50]. Крім того, це ще, очевидно, пояснюється тим, що ці говірки мають периферійне положення стосовно української мови, що сприяло консервації архаїчних явищ, збереженню рудиментів, створенню місцевих лексем;

6) проблема лексичних полісько-білоруських паралелей є невичерпною, оскільки для її вирішення необхідно дослідити всі основні тематичні групи лексики цього регіону, для того щоб зробити вагомий науковий висновок.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Корзонюк М.М. Матеріали до словника західноволинських говірок // Українська діалектна лексика. – К.: Наук. думка, 1987. – С. 62-267.
2. Курцава В.М. З народнага слоўніка // Жывое народнае слова. Дыялекталагічны зборнік. – Мінск: Навука і тэхніка, 1992. – С. 76-83.
3. Бялькевіч І.К. Краёвы слоўнік усходняй Магілёўшчыны. – Мінск, 1970. – 512 с.
4. Словарь русских народных говоров / Под ред. Ф.П. Филина. – Т. 1-24. – М.–Л.: Наука, 1965-1989.
5. Расторгуев П.А. Словарь народных говоров Западной Брянщины. Материалы для истории словарного состава говоров. – Мінск, 1973. – 295 с.
6. Спяцко П. Дыялектны слоўнік (З гаворак Зэльвеншчыны). — Мінск: Выд. БДУ ім. У.І. Леніна, 1970. – 183 с.
7. Тураўскі слоўнік / Склад. А.А. Крывіцкі, Г.А. Цыхун, І.Я. Яшкін. – Т. 1-5. – Мінск: Навука і тэхніка, 1982-1987.
8. Янкоўскі Ф. Дыялектны слоўнік: У 3-х ч. – Мінск, 1970. – 171 с.
9. Леванцэвіч А.В. З лексікі вёскі Здзітава Бярозаўскага раёна // Жывое народнае слова. Дыялекталагічны зборнік. – Мінск: Навука і тэхніка, 1992. – С. 10-13.
10. Аляхновіч М.М. З лексікі в. Валішча Пінскага раёна // Народная лексіка. – Мінск: Навука і тэхніка, 1977. – С. 100-104.
11. Гайдукевіч І.М. Некалькі слоў з мясцовай гаворкі // Народнае слова. – Мінск: Навука і тэхніка, 1976. – С. 5-76.
12. Слоўнік беларускіх гаворак паўночна-заходняй Беларусі і яе пагранічча. – Т. 1-5. – Мінск: Навука і тэхніка, 1979-1986.
13. Даль В.И. Толковый словарь живого великорусского языка: В 4-х т. – СПб–М.: Издание т-ва М.О. Вольф, 1912.
14. Лисенко П. Словник Середнього і Східного Полісся. – К., 1970. – 71 с.
15. Янкава Т.С. Дыялектны слоўнік Лоеўшчыны. – Мінск: Навука і тэхніка, 1982. – 432 с.
16. Народная лексіка Гомельшчыны ў фальклору і мастацкай літаратуры. Слоўнік / Пад рэд. У.В. Анічэнкі. – Мінск, 1983. – 174 с.

17. Дыялектны слоўнік Брэстчыны. – Мінск: Навука і тэхніка, 1989. – 290 с.
18. Соколовская А.С. Полесские названия одежды и обуви // Лексика Полесья. Материалы и исследования. – М.: Наука, 1968. – С. 281-319.
19. Лисенко П.С. Словник поліських говорів. – К.: Наук. думка, 1974. – 260 с.
20. Никончук М.В. Назви одягу і взуття правобережного Полісся. – Житомир, 1998. – 230 с.
21. Юрчанка Г.Ф. Сучаснае народнае слова. – Мінск: Навука і тэхніка, 1988. – 114 с.
22. Вештарт Г.Ф. Матэрыялы да дыялектнага слоўніка // Народнае слова. – Мінск, 1976. – С. 58-64.
23. Архангельский областной словарь. – Вып. I-X. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1980-1999.
24. Псковский областной словарь с историческими данными. – Вып. 1-7. – Л.: Изд-во Ленингр. ун-та, 1967-1987.
25. Пономар Л.Г. Назви одягу Західнага Полісся. – К., 1997. – 182 с.
26. Аркушин Г.Л. Силенська гуторка. Топоніміка, люди, мова. – Мельбурн: Спадщина, 1994. – 190 с.
27. Вашенко В.С. Словник полтавських говорів. – Вып. 1. – Харків: Вид-во Харк. ун-ту, 1960. – 107 с.
28. Матейко К. Український народний одяг. Етнографічний словник. – К., 1996. – 195 с.
29. Крывіцкі А.А. Рэгіянальная лексіка паўночнай Віцебшчыны // Народная лексіка. – Мінск: Навука і тэхніка, 1977. – С. 31-38.
30. Аляксейчык Г.М. З дыялектнай лексікі Навагрудчыны // З народнага слоўніка. – Мінск: Навука і тэхніка, 1975. – С. 64-73.
31. Матэрыялы для слоўніка мінска-маладзечанскіх гаворак. – Мінск: Навука і тэхніка, 1970. – 122 с.
32. Яўсееў Рыгор. Маці казала так... – Мінск: Навука і тэхніка, 1978. – 112 с.
33. Яшчыкоўская М.У. Лексіка гаворкі вёскі Зімовая Буда Мазырскага раёна // З народнага слоўніка. – Мінск: Навука і тэхніка, 1975. – С. 162-166.
34. Цыхун А.П., Цыхун Г.А. Са спецыяльнай лексікі Гродзеншчыны // Народнае слова. – Мінск: Навука і тэхніка, 1976. – С. 249-262.
35. Крамко І.І. Матчына слова // Жывое народнае слова. Дыялекталагічны зборнік. – Мінск: Навука і тэхніка, 1992. – С. 55-64.
36. Бірыла М.В. З лексікі Чырвонаслабодчыны // З народнага слоўніка. – Мінск, 1975. – С. 96-109.
37. Прышчэпчык А.М. Рэгіяналізмы в. Стары Сваржэнь Стаўбцоўскага раёна // Народнае слова. – Мінск: Навука і тэхніка, 1976. – С. 148-156.
38. Назарова Т.В. Лінгвістычны атлас Ніжняй Прип'яті. – К.: Наук. думка, 1985. – 136 с.
39. Аркушин Г. Словник західнополіських говірок: У 2 т. – Луцьк: Вежа, 2000.
40. Горбач Олекса. Зібрані статті. 5. Діалектологія. – Мюнхен, 1993. – 661 с.
41. Бабий Ф.И. Бытовая лексика говоров среднего бассейна Горыни (названия одежды, обуви и головных уборов): Дисс. ... канд. филол. наук: Спец.: 10.02.02. Украинский язык. – Ужгород, 1985. – 228 с.
42. Веремійчик І.М. Короткий словник сільськогосподарської, побутової та ремісничої лексики // Традиційні знаряддя праці, промисли і ремесла на Волині. – Луцьк, 1995. – С. 118-216.
43. Усціновіч А.К. Манынарка, палятынка і розны вобуй // Народнае слова. – Мінск: Навука і тэхніка, 1976. – С. 236-241.
44. Абабурка М.В. Экспрэсіўныя назвы ў гаворцы в. Морач Клецкага раёна // Народная лексіка. – Мінск: Навука і тэхніка, 1977. – С. 119-212.
45. Чыгрын І.П. Яшчэ з лексікі нашай вёскі // Народная словатворчасць. – Мінск: Навука і тэхніка, 1979. – С. 30-40.
46. Трухан Г.М. З лексікі в. Замошша Любанскага раёна // Народная словатворчасць. – Мінск: Навука і тэхніка, 1979. – С. 113-121.
47. Сьвтушок О.М. Вивчення говірок Рівненщини. – Рівне, 1997. – 164 с.
48. Карней І.А. З лексікі в. Ваўчуны Слонімскага раёна // Жывое народнае слова. Дыялекталагічны зборнік. – Мінск, 1992. – С. 33-36.
49. Чабаненко В.А. Словник говірок Ніжняй Наддніпряніны. – Т. 1-4. – Запоріжжя, 1992.
50. Никончук М.В. Житомирсько-полісько-білоруські лексико-семантичні ізоглоси // Праці XIII Республіканскай дыялектолагічнай нарады. – К., 1970. – С. 258-267.

Матэрыял надійшоў до редакцыі 13.04.2006 р.

Гришашевич Г.И. Украинско-белорусские языковые взаимодействия на фоне номинации традиционной материальной культуры.

В статье поднимается проблема украинско-белорусских, точнее среднеполюско-белорусских, языковых взаимодействий на фоне номинации традиционной полесской одежды. Отмечено, что в среднеполюских диалектах для обозначения многих предметов одежды существуют номены, которые известны и на территории Белоруссии, хотя имеют оттенки в семантике, фонетические, словообразовательные и грамматические варианты.

Hrymashevych H.I. Ukrainian and Belarussian linguistic interaction against the background of traditional material culture.

The paper deals with the problem of Ukrainian and Belarussian, especially Middle Polissya Belarussian, mutual linguistic influences against the background of traditional Polissya clothes. Determined also is the fact that in Middle Polissya dialects in order to designate numerous articles of garments there exist nomens familiar in different Belarussian regions although they have same semantic shades, certain phonetical, word-formative and grammatical variants.